Castell de Plegamans

Després, i sense cap pressa, vam seure en una sala on poguérem ser espectadors d'un vídeo sobre la vida del dit escriptor Josep Maria Folch i Torres; una mostra de treball visual que un seu familiar d'ara ha sabut fer amb gran dignitat, una mostra quasi professional, un element més que, juntament amb els parlaments que abans us deia, fa testimoniatge en aquest entranyable museu.

Per acabar, el nostre amfitrió, fill del reconegut escriptor, ens portà a la llibreria on tinguérem a l'abast l'obra del pare i el fill en publicacions d'actualitat i a la venda.

Finalment anàrem tots a dinar a Palau, a Can Lluís. Entre plat i plat acabàrem la diada amb la mateixa tranquil·litat i parsimònia amb què l'havíem començada. I jo, amb tots els altres que hi érem, oient i amatent, vaig poder complaure'm en les converses sobre la nostra llengua que, amb una profunda relaxació, mantinguérem amb els senyors Ramon Folch i Camarasa, Albert Jané i Riera i Josep Ruaix i Vinyet. Una conversa reposada on es continuà investigant la llengua, la qual és tema d'estudi des de fa més de mil anys; però que, contràriament a les coses que guarda el museu del castell, la vellesa no hi pot deixar el seu pòsit acaronador del temps, perquè resta completament viva, i sense la qual mai no hauria pogut escriure-us aquest relat: per altra banda: l'intent de dir petites veritats.♦

Ramon Folch i Camarasa

per Carles Riera

Fill de l'escriptor Josep M. Folch i Torres (Barcelona, 1880-1950), Ramon Folch i Camarasa (Barcelona, 1926) ha seguit, no pas per casualitat, la carrera literària del seu progenitor.

Com Joan Llobell explica en la seva crònica, el Consell de Redacció de *Llengua Nacional* visità, el passat dia 21 de març, el castell de Plegamans, on hi ha la Fundació Folch i Torres (dedicada als cinc germans d'aquest nom), i aprofitàrem l'avinentesa per a entrevistar, breument, Ramon Folch, que conserva —a setanta-un anys— un vivíssim sentit de l'humor.

—Des de molt jovenet que us dediqueu a la literatura?

—Home, a tretze o catorze anys vaig començar a escriure versos, versos en català, evidentment, i patriòtics, evidentment, i molt dolents, evidentment.

—Versos?

—Sobretot perquè en el batxillerat tocava estudiar mètrica. Vaig tenir de professor l'escolapi Ramon Castelltort, que escrivia poesia.

—I el vostre pare, us comentava aquestes primeres composicions?

—Sí. Aquestes poesies, el dia de Nadal les llegia a taula i el pare m'hi feia observacions benèvoles.

—Però l'afecció a escriure peces de teatre, quan va començar?

—Gairebé després d'haver escrit els primers poemes. Eren unes obres que volien ser molt modernes i molt estrafolàries. Sempre m'ha agradat molt d'escriure obretes de teatre, sobretot teatre infantil: *El Martinet fa de príncep, Un vailet entre dos reis*. Una pila d'obres de teatre he arribat a escriure!

—I la primera novella?

—Un dia vaig dir a la dona: «Ara escriuré una novella.» Me'n vaig anar al despatx del meu pare, i allà vaig començar una novella «que no n'havia escrit mai cap», i em sembla que entre el dissabte i el diumenge vaig fer les vuitanta primeres pàgines. I amb alguns altres caps de setmana vaig acabar la primera novella, *La maroma*. La vaig enviar al premi Joanot Martorell i va guanyar. Llavors ja vaig escriure *El meu germà gran*, que és una novella curta, per a la colleccioneta d'en Santiago Albertí, després *El nàufrag feliç* (se'n va fer una edició bilingüe), i etcètera.

D'esquerra a dreta: Ramon Folch, Albert Jané i Carles Riera

—L'any 1965 vau guanyar el premi Sant Jordi...

—...amb *La visita*. I amb *La sala d'espera* vaig guanyar el premi Víctor Català, de contes. Jo volia guanyar aquest premi perquè donaven vint-i-cinc mil pessetes. Demanaven dues-centes pàgines i, doncs, vaig escriure vint contes de deu pàgines cada un, que segons les meves febles matemàtiques feien dues-centes pàgines. Les vaig enviar al concurs... i no em van donar el premi. Llavors, l'any següent vaig escriure un altre llibre, amb vint contes de deu pàgines cada un, diferents dels primers. Els vaig enviar al concurs i aquell any... no em van donar el premi. Vaig trobar en Triadú pel carrer i em va dir: «Llàstima, però és que aquest any hi havia en Pere Calders.» L'any següent, com que no hi havia en Pere Calders (ja havia guanyat), vaig escriure vint contes de deu pàgines cada un. Els vaig enviar al concurs i... no em van donar el premi. I a la cinquena vegada, finalment... em van donar el premi. Un membre del jurat em va dir: «Era l'única manera que no ens tornéssiu a enviar vint contes de deu pàgines cada un!»

—Com us inspireu per a fer una novella?

—Generalment gira tot a l'entorn del que jo sé, del que he viscut, més o menys disfressat, novel·lat. Jo sóc un home que no he viatjat. He fet una vida de noi de pis.

—Però vau estar vivint força temps a Ginebra, oi?

—Tretze anys, però també feia una vida molt de casa.

—¿Conreàveu, estant allà, la literatura?

—Molt poc. Vaig tenir l'honor d'entrar a treballar a l'Organització Mundial de la Salut perquè «la lengua materna de mi madre era el español». Pobra «madre!» Qui li ho havia de dir!, nascuda a Sant Cugat. Però... en fi. Ja m'ho deien aquells companys que jo tenia allà: «Si usted se saliera con la suya y Cataluña fuese independiente, usted no podría trabajar aquí.»

—Mirant les coses objectivament, vós, Folch, teniu un públic fidel, un públic que llegeix les vostres obres.

—Sí, tinc unes mil persones sacrificades... El que passa és que són una espècie en vies d'extinció. Són gent gran... i cada any tinc un o més lectors menys. Bé, diguem que tinc tres mil lectors, amb una mica de sort.

—No tothom ho pot dir. El vostre pare, ell sí que tenia uns lectors fidels, fidelíssims.

—Jo no m'hi puc comparar. El pare, cada setmana s'havia d'inventar una història...♦

D'esquerra a dreta: Josep Ruaix, Carles Riera, Ramon Folch, Albert Jané, Francesc Castany i David Casellas